

ISTOTA PODMIOTOWA INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Materiał przygotowany w ramach edukacji prawnej, zmierzającej do zwiększenia
świadomości prawnej społeczeństwa przez:
Kancelarię Radcy Prawnego
dr Małgorzaty Maliszewskiej
ul. Szczęśliwicka 27a lok. 3, 02-323 Warszawa
tel. (22) 822 30 30, prawnik@drmaliszewskakancelaria.com

DEFINICJA INSTYTUCJI FINANSOWEJ

W polskim systemie prawnym występuje kilka definicji „instytucji finansowej”.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe nie zawiera odrębnej definicji „instytucji finansowej” i w tym zakresie odsyła do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (art. 4 ust. 1 pkt 7).

DEFINICJA INSTYTUCJI FINANSOWEJ

Zgodnie z art. 4 pkt 26 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, instytucja finansowa oznacza przedsiębiorstwo inne niż instytucja, którego podstawową działalnością jest nabywanie pakietów akcji lub wykonywanie co najmniej jednego spośród następujących rodzajów działalności:

1. udzielanie kredytów, m.in. kredyt konsumencki, kredyt hipoteczny, faktoring z regresem lub bez, finansowanie transakcji handlowych (w tym forfeiting),
2. leasing finansowy,
3. „usługi płatnicze” zgodnie z definicją w art. 4 ust. 3 dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego,
4. wydawanie innych środków płatności i administrowanie nimi (np. czeków podróżnych i czeków bankierskich),
5. gwarancje i zobowiązania,
6. obrót na własny rachunek lub na rachunek klienta: instrumentami rynku pieniężnego (czekami, weksłami, certyfikatami depozytowymi itp.), dewizami, opcjami i terminowymi umowami na instrumenty finansowe typu „futures”, instrumentami stopy procentowej i wymiany walutowej lub zbywalnymi papierami wartościowymi,
7. uczestniczenie w emisji papierów wartościowych i świadczenie usług związanych z taką emisją,
8. doradztwo dla przedsiębiorstw gospodarczych w zakresie struktury kapitałowej, strategii przemysłowej i kwestii z nimi związanych, jak również doradztwo i usługi dotyczące łączenia się oraz nabywania przedsiębiorstw gospodarczych,
9. pośrednictwo na rynku pieniężnym,
10. zarządzanie portfelem i doradztwo inwestycyjne,
11. przechowywanie i administrowanie papierami wartościowymi,
12. emisja pieniądza elektronicznego.

DEFINICJA INSTYTUCJI FINANSOWEJ

Art. 4 pkt 26 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, stanowi, że pojęcie instytucji finansowej obejmuje:

1. finansowe spółki holdingowe,
2. finansowe spółki holdingowe o działalności mieszanej,
3. instytucje płatnicze w rozumieniu dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, tj. instytucje kredytowe, instytucje pieniądza elektronicznego, instytucje świadczące żyro pocztowe uprawnione do świadczenia usług płatniczych zgodnie z prawem krajowym, instytucje płatnicze w rozumieniu dyrektywy, Europejski Bank Centralny i krajowe banki centralne, gdy nie działają one w charakterze władz monetarnych lub innych organów publicznych, państwa członkowskie lub ich władze regionalne lub lokalne, gdy nie działają one w charakterze władz publicznych,
4. spółki zarządzania aktywami,

z kolei nie obejmuje:

1. ubezpieczeniowych spółek holdingowych,
2. Ubezpieczeniowych spółek holdingowych prowadzących działalność mieszaną.

DEFINICJA INSTYTUCJI FINANSOWEJ

W świetle art. 4 § 1 pkt 7 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych, instytucja finansowa to bank, fundusz inwestycyjny, towarzystwo funduszy inwestycyjnych, alternatywna spółka inwestycyjna zarządzana przez zarządzającego ASI w rozumieniu przepisów o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, prowadzącego działalność na podstawie zezwolenia oraz takiego zarządzającego, zakład ubezpieczeń, zakład reasekuracji, towarzystwo emerytalne, fundusz emerytalny lub dom maklerski, mające siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej albo w państwie należącym do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).

DEFINICJA INSTYTUCJI FINANSOWEJ

Ustawa z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym w art. 2 jako instytucję finansową wskazuje:

1. bank krajowy, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe,
2. spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową oraz Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową, o których mowa w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych,
3. fundusz inwestycyjny w rozumieniu ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi,
4. dom maklerski, o którym mowa w art. 95 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi,
5. krajowy zakład ubezpieczeń, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej,
6. fundusz emerytalny, o którym mowa w ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

CELE INSTYTUCJI FINANSOWYCH

W gospodarce rynkowej instytucje finansowe realizują następujące cele:

- biorą udział w usprawnianiu systemu transakcyjnego,
- biorą udział w pobudzaniu popytu,
- kreują warunki bezpieczeństwa,
- tworzą warunki zmniejszania ryzyka podejmowanych decyzji,
- organizują źródła i sposoby zasileń kapitałowych podmiotów gospodarczych.

KLASYFIKACJA INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Podstawowym podziałem instytucji finansowych występującym w literaturze jest podział na:

- instytucje zajmujące się pośrednictwem finansowym, np. banki, zakłady ubezpieczeniowe, biura maklerskie, fundusze inwestycyjne i powiernicze, fundusze emerytalne, firmy leasingowe oraz factoringowe, giełdy papierów wartościowych, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe,
- instytucje wspomagające działalność przedsiębiorstw finansowych i zmniejszające ryzyko finansowe i techniczne operacji, np. Krajowa Izba Rozliczeniowa, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych, Bankowy Fundusz Gwarancyjny, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, TUV SKOK, KUKE, fundacje, instytucje szkoleniowe, zrzeszenia branżowe,
- instytucje sprawujące nadzór nad określonymi segmentami rynków finansowych, np. Komisja Nadzoru Finansowego.

KLASYFIKACJA INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Instytucje zajmujące się pośrednictwem finansowym można podzielić na:

- bankowe (banki komercyjne i spółdzielcze) / niebankowe (fundusze inwestycyjne i fundusze emerytalne, towarzystwa ubezpieczeniowe, domy i biura maklerskie, fundusze poręczeń kredytowych) / parabankowe (spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, firmy leasingowe, pośrednicy i brokerzy finansowi),
- lokalne (spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, banki spółdzielcze, lokalne fundusze poręczeń kredytowych) / ponadlokalne (banki komercyjne, towarzystwa ubezpieczeniowe, fundusze inwestycyjne, firmy factoringowe, leasingowe, domy i biura maklerskie),
- zarobkowe (banki spółdzielcze, banki komercyjne, towarzystwa ubezpieczeniowe, fundusze inwestycyjne, firmy factoringowe, leasingowe, domy i biura maklerskie) / niezarobkowe (spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, lokalne fundusze poręczeń kredytowych).

Dziękuję za uwagę!

Kancelaria Radcy Prawnego

dr Małgorzaty Maliszewskiej

ul. Szczęśliwicka27a lok. 3, 02-323 Warszawa

tel.(22) 822 30 30, prawnik@drmaliszewskakancelaria.com